

मुख्य (DC. Marathi XIII) मराठी अभ्यासपत्रिका X III

(संकेतांक - 646304)

भारतीय काव्यशास्त्र

श्रेयांक ४ तास, ६०, गुण १००

उद्दिष्टे

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- १) विद्यार्थिनींना भारतीय काव्यशास्त्राची अभ्यासपद्धती समजेल तसेच त्यामधील काही घटकांचे सूक्ष्म आकलन होईल.
- २) संस्कृत साहित्यशास्त्रकारांनी केलेला काव्यलक्षणांचा विचार समजेल.
- ३) भरतमुनींपासून मम्मटापर्यंत नाट्यकाव्यप्रयोजनांचा विकासक्रम समजेल.
- ४) प्रतिभा, व्युत्पत्ती, अभ्यास, आणि इतर घटकांसंदर्भात संस्कृतसाहित्य मीमांसकांनी केलेला काव्यकारण विचार लक्ष्यात येईल.
- ५) अभिधा, लक्षणा, व व्यंजना या तीन शब्दशक्ती, व त्यांचे प्रकार त्यांना समजतील.
- ६) संस्कृत साहित्यशास्त्रातील अलंकार विचार समजून घेता येईल.
- ७) लक्षणा, व्यंजना व अलंकार इत्यांदांचे साहित्याच्या संदर्भातील महत्त्व त्यांना कळेल त्या अधारे स्वअध्ययन करणे शक्य होईल.

अभ्यास घटक -

- १) काव्यलक्षण
- २) नाट्यकाव्यप्रयोजन व काव्यकारण
- ३) शब्दशक्ती
- ४) अलंकारविचार

अभ्यासघटकांचे विवरण

अक्र	अभ्यासघटकांचे विवरण	तासिका	गुण
१	काव्यलक्षण	१५	२५
२	नाट्यकाव्यप्रयोजन - भरतमुनी ते मम्मट आणि काव्यकारण - प्रतिभा, व्युत्पत्ती अभ्यास आणि इतर	१५	२५
३	शब्दशक्ती - अभिधा, लक्षणा, व्यंजना	१५	२५
४	अलंकारविचार	१५	२५
	एकूण	६०	१००

सूचना - अंतर्गत मूल्यमापनासाठी असलेल्या २५ गुणांसाठी वरील सर्व घटकांवर आधारित सेमिनार/प्रोजेक्ट/परिसंवाद/ ट्यूटोरियल/ अंतर्गत चाचणी परीक्षा इत्यादी घेणे.

संदर्भग्रंथ:

- कंगले, र. पं. २०१४, प्राचीन काव्यशास्त्र : मौज प्रकाशन (प्रथम आवृत्ती १९७४)
गाळगीळ, स. रा. १९७१, काव्यशास्त्र प्रदीप : मोघे प्रकाशन कोल्हापूर
जोग रा.श्री. (१९७५ सातवी आ.) अभिनव काव्यप्रकाश : व्हिनस प्रकाशन, पुणे
देशपांडे, ग. त्र्यं. १९६३, भारतीय साहित्यशास्त्र : पॉपुलर प्रकाशन (प्रथम आवृत्ती १९५८)